

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Бібліотека

«Затверджую»

Ректор
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

проф. Богдан Буяк

“ _____ ” _____ 2023 р.

**Звіт роботи бібліотеки
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
за 2022 рік**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Формування і організація бібліотечного фонду.....	5
Обслуговування користувачів та документовидача	8
Робота відділу обслуговування.....	9
Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування	11
Автоматизація бібліотечних процесів та електронні ресурси	17
Корпоративні проекти.....	22
Науково-методична та науково-дослідна робота.....	23
Науково-бібліографічна робота	25
Підвищення кваліфікації. Стажування.....	26
Популяризація університетської освіти та науки, профорієнтаційні та просвітницькі проекти ..	27
Міжнародна співпраця.....	33
Матеріально-технічна база бібліотеки	33
Нове у роботі бібліотеки.....	34

Вступ

Функціонування закладів вищої освіти, реалізація освітніх програм неможливі без використання інформаційних ресурсів бібліотек. Бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка є науковим, навчально-допоміжним, інформаційним, культурно-освітнім структурним підрозділом університету, який створює простір інформаційної взаємодії та крос-культурної комунікації учасників освітнього процесу.

Бібліотека університету – відкрита комунікаційно-комунікативна система, яка бере участь у педагогічно-виховному, міжкультурному обміні, а також в обміні як з внутрішніми структурними підрозділами навчального закладу (факультетами, кафедрами, побутовими службами), так і з іншими закладами освіти, видавництвами, бібліотеками тощо. Комунікативна діяльність бібліотеки спрямована на створення комфортного середовища для використання інформації; розвиток засобів внутрішніх та зовнішніх інформаційних зв'язків; формування інституалізованих і використання неінституалізованих каналів та засобів міжособистісного спілкування й обміну інформацією. Значну увагу бібліотека приділяє розвитку інформаційного потенціалу та забезпеченню інформаційних потреб користувачів.

Активне формування бібліотекою університету фонду електронних ресурсів сприяло ефективному використанню online методів обслуговування користувачів в поєднанні з offline обслуговуванням в умовах оголошеного карантину і змішаної форми навчання студентів.

Місія бібліотеки: створення власних інформаційних ресурсів, організація та використання власних, вітчизняних і світових інформаційних ресурсів, забезпечення швидкого та зручного доступу до них.

Мета: забезпечити якісне і оперативне бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу, наукових працівників, співробітників та інших категорій користувачів, відповідно до їх інформаційних запитів для набуття якісної освіти, розробки новітніх технологій підготовки фахівців та здійснення наукових досліджень.

Своєю діяльністю бібліотека сприяє розбудові національного інформаційного науково-освітнього та культурного простору, реалізації державної політики у галузі освіти, науки і культури, дотримуючись принципів гуманізму і демократизму, пріоритету загальнолюдських цінностей і моралі.

Критерії діяльності:

Якість – забезпечення ефективного бібліотечного обслуговування всіх користувачів, використовуючи найвищі стандарти в організації діяльності.

Відкритість і доступність – підтримка принципу академічної свободи, організація відкритого доступу до бібліотечних та зовнішніх ресурсів.

Співробітництво – забезпечення прямого та зворотного зв'язку з усіма структурними підрозділами університету, підтримка академічних та дослідницьких програм, взаємодія з бібліотеками інших систем та відомств міста, регіону, органами науково-технічної інформації, громадськими організаціями, освітніми добродійними фондами тощо.

Інновації – запровадження сучасних досягнень в інформаційній галузі, новітніх інформаційних технологій, комп'ютеризація інформаційно-бібліотечних процесів.

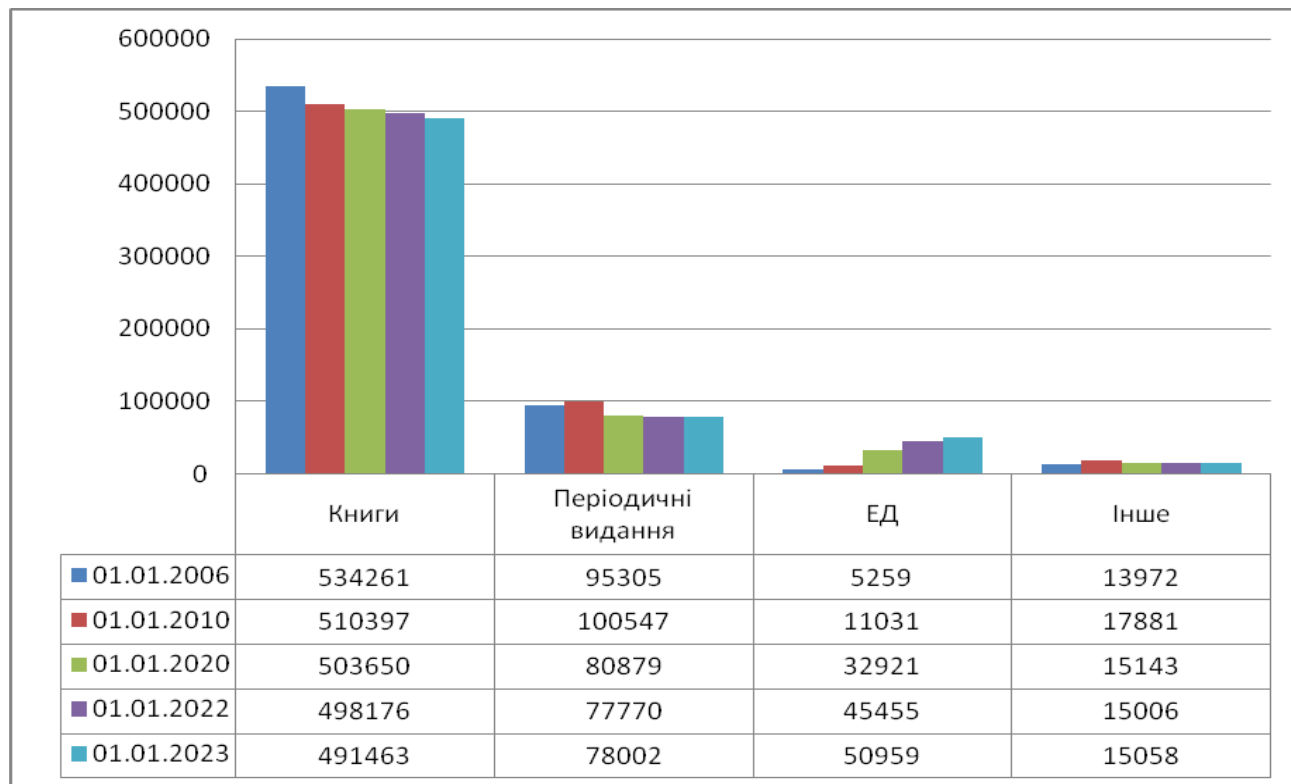
Завдання діяльності бібліотеки:

1. Формувати єдиний інформаційний простір задля підвищення якості інформаційного забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету.
2. Формувати бібліотечний фонд відповідно до профілю університету та інформаційних потреб читачів.
3. Розвивати та впроваджувати сучасні інформаційні технології та ресурси.
4. Здійснювати самостійну та спільну з іншими організаціями і установами науково-дослідну, навчальну та організаційно-методичну роботу з питань книгознавства, інформатики, бібліотекознавства та бібліографії.

5. Розширювати номенклатуру бібліотечно-інформаційних послуг, удосконалювати традиційні та упроваджувати нові бібліотечні форми і методи роботи на основі новітніх інформаційних технологій та комп'ютеризації інформаційно-бібліотечних процесів.
6. Формувати та підтримувати позитивний імідж бібліотеки.
7. Брати участь у соціальних, культурних проектах, працюючи на посилення іміджу навчального закладу в освітньому просторі.

Формування і організація бібліотечного фонду

Інформаційно-документний ресурс бібліотеки утворюють дві взаємопов'язані та взаємодоповнюючі частини: базовий документний фонд (книги, періодичні видання тощо) та електронний контент.

Спостерігаємо щорічну позитивну динаміку збільшення кількості цифрового контенту фонду бібліотеки. У 2022 році кількість файлів збільшилася на 5504 одиниці і становить 50959 документів (дипломні і магістерські роботи, дисертації, автореферати дисертацій, фахові видання університету тощо), що становить 8% інформаційно-документного ресурсу бібліотеки.

За цільовим призначенням найбільшу частину бібліотечного фонду становлять навчальні видання – 50,7%. Наукових видань – 39,4%, художніх – 9,9%.

Фонд бібліотеки повністю представлено в Електронному каталозі (664 тис. записів), доступ до якого здійснюється через сайт бібліотеки. Відкритий і доступний у інтернет-просторі ресурс забезпечує можливість користувачам працювати з інформаційним контентом цілодобово у зручний для себе час.

Підвищення вартості друкованої продукції та стрімкий розвиток технологій вплинули на підхід до формування документно-ресурсної бази бібліотеки. Зменшення кількості нових паперових надходжень до бібліотечного фонду компенсується шляхом збільшення кількості електронних ресурсів, які щораз більше користуються попитом користувачів бібліотеки зважаючи на запровадження змішаної форми навчання в умовах оголошеного карантину, а потім й введення воєнного стану в державі.

Комплектування та облік бібліотечного фонду

У 2022 р. через неможливість використання коштів на придбання книг, поповнення фонду здійснюється лише від благодійних дарувань. На безоплатній основі в бібліотеку надійшли книги від Національного музею Голодомору-геноциду, Тернопільського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини, Товариства Українців Самостійників та інших інституцій.

Табл. 1. Інформація про поповнення фонду бібліотеки та фінансові витрати на придбання книг і періодичних видань

Фонди бібліотеки		2018	2019	2020	2021	2022
Книжковий фонд	прим.	505589	503650	500843	498176	491463
Фонд періодики	прим.	79547	80879	79600	77770	78002
Мережні локальні документи	прим.	29197	32921	35971	45455	50298
Закуплено за кошти університету	прим.	1096	846	920	765	-
	на суму грн.	199715,70	171733,00	199134,00	199881,00	-
Поступило на безоплатній основі	прим.	2318	2331	1149	1935	1185
	на суму грн.	82099,92	94671,00	86542,00	173678,30	134515,00
Передплачено періодичних видань	назв	91	82	83	73	68
	на суму грн.	82000,00	102820,18	119442,87	125695,65	136500,00

Для Етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка с. Велеснів було підписано «Урядовий кур'єр», «Вільне життя», «Літературна Україна», «Дзвін», «Народна творчість та етнологія».

У 2022 році викладачами університету у фонд бібліотеки було передано 120 назв 191 примірник власних наукових і навчально-методичних праць на суму 17970,00 грн. Видання працівників університету представлено на сайті бібліотеки (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/vudannja-tnpu>).

Окрім того, у фонд бібліотеки надійшло 466 прим. подарованих книг від юридичних та фізичних осіб, серед яких: Тернопільський обласний центр охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини (10 прим.), Товариство Українців Самостійників (119 прим.), Видавництво «Кліо» (3 прим.), ректор ТНПУ ім. В. Гнатюка Буяк Б. Б. (46 прим.), канд. філол.

наук, перекладач Асоціації перекладачів Альберти та Канадської ради перекладачів і термінологів, президент компанії «Східноєвропейські можливості» (East European Opportunities) (м. Сейнт-Альберт, Канада) Полковський В. П. (33 прим.), канд. філол. наук Гінка Б. І. (25 прим.), Володимир-Волинський Діанетичний Фонд (11 прим.), викладачі кафедри теорії і методики української та світової літератури ТНПУ ім. В. Гнатюка (19 прим.), Велеснівський етнографічно-меморіальний музей Володимира Гнатюка (1 прим.) та ін.

Нашими дарувальниками були: канд. філол. наук, доц. кафедри журналістики Дашенко Н. Л. (книга з категорії рідкісних і цінних видань: Шевченко Т. Кобзар. Київ, 1939), український сходознавець-тюрколог і картвелолог, перекладач, критик, д-р філол. наук, проф. кафедри сходознавства Університету «Україна», член Національної спілки письменників України Халимоненко Г. І. (3 прим.), д-р пед. наук, проф. кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Петришин Л. Й. (15 прим.), канд. іст. наук Гаврилишин П. М. (4 прим.), канд. іст. наук, доц. кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Секо Я. П. (1 прим.), директор Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка Сербін О. О. (3 прим.), д-р мистецтвознавства, проф., член Національної спілки композиторів України Смоляк О. С. (3 прим.), канд. іст. наук, доц. кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Федорів І. О. (4 прим.), д-р пед. наук, проф. кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Янкович О. І. (4 прим.), п. Габрусєва С. М. (11 прим.), п. Гулей Г. Б. (12 прим.) та ін.

Подаровані видання представлено на сайті бібліотеки в рубриці «Дарунки бібліотеці» (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/presents/2022>).

За актами заміни у фонд надійшло 138 примірники на суму 14070,00 грн.

За книгообміном отримано 69 прим. на суму 14620,00 грн. із бібліотек:

- Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (54 прим.);
- Наукової бібліотека ЛНУ ім. І. Франка (2 прим.)
- Наукової бібліотека Ужгородського національного університету (1 прим.);
- Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки (12 прим.).

З обмінного фонду було надіслано 25 прим. документів до Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, наукової бібліотеки ЛНУ ім. І. Франка, наукової бібліотеки Ужгородського національного університету, Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького.

Із пропонованими для обміну виданнями можна ознайомитися на сайті бібліотеки.

Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/pro-biblioteku-prob/exchange-fund>.

З 2020 року здійснюється робота над базою книгозабезпеченості навчальних дисциплін на основі силабусів навчальних курсів. Загалом опрацьовано 36 освітніх програм (ОП) і 12 освітньо-наукових програм (ОНП), в базі представлено понад 1,1 тис. навчальних курсів.

Фонд рідкісних та цінних документів НБ ТНПУ станом на 1.01.2023 р. становить 16292 примірники. Зберігається фонд в окремому приміщенні. Всі документи представлено в електронному каталозі. Режим доступу: <http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>.

Для забезпечення страхових копій, а також в наукових цілях в інституційному репозитарії представлено 138 оцифрованих книг фонду рідкісних та цінних документів (<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/659>).

Загальна кількість електронних документів в бібліотеці становить 50,9 тис. одиниць. База електронних книг налічує 5,9 тис. одиниць, інституційний репозитарій DSpace TNPU – 24,6 тис. файлів (статті, дисертації, автореферати дисертацій тощо), електронна база магістерських та дипломних робіт студентів університету містить близько 19,1 тис. файлів.

Організація та збереження бібліотечного фонду

Збереження бібліотечних фондів є актуальним і складним завданням, адже бібліотека завжди вирішує дві протилежні проблеми – збереження фондів і водночас забезпечення до них доступу користувачів. Від успішного вирішення цього завдання залежить ефективність роботи всіх відділів бібліотеки.

У 2022 р. було проведено планову інвентаризацію фонду книгосховища (видання до 1986 року, закріплені за загальним залом) та фонду цінних і рідкісних видань наукової бібліотеки університету.

Перевірці підлягало 42361 примірник фонду книгосховища (видання до 1986 року, закріплені за загальним залом) та 16292 примірники фонду цінних і рідкісних видань. Було встановлено, що всі примірники наявні в фонді. Станом на 9.12.2022 р. фонд книгосховища (видання до 1986 року, закріплені за загальним залом) становить 42361 примірник на суму 12488,38 грн. (дванадцять тисяч чотириста вісімдесят вісім грн. 38 коп.), фонд цінних і рідкісних видань становить 16292 примірники на суму 79250,79 (сімдесят дев'ять тисяч двісті п'ятдесят грн. 79 коп.). Затрата часу на здійснення інвентаризації становила 2020 робочих годин.

Вилучення документів з бібліотечного фонду у 2022 р. відбувалося за таких причин: загублені читачами (Акт № 476) або зношені (Акт № 475). Списання документів, що знаходилися на балансовому обліку, здійснювалося відповідно до діючого порядку індексації вартості. Документи, що вибули, виключено з усіх облікових форм, у т. ч. індивідуальних каталогів, картотек, про що зроблено відповідний запис в акті на вилучення та відповідних облікових формах. Було здійснено вивезення списаних книг і періодичних видань.

У 2022 році було списано 7848 прим. книг і брошур на суму 5432,66 грн.

Упродовж року проводилась профілактична робота із забезпечення належного санітарного та гігієнічного стану зберігання документів в бібліотеці.

Наукове опрацювання документів. Організація пошукового апарату

Упродовж 2022 року співробітники відділу комплектування фонду та інформаційно-бібліографічного обслуговування здійснювали оперативне відображення бібліотечного фонду в електронному каталозі, а також в генеральному та нумераційному карткових каталогах.

В генеральний картковий каталог було роздруковано і вліто 794 картки, в нумераційний – 1167 індикатор.

Електронний каталог відображає весь бібліотечний фонд. Кількість записів в ЕК – 664430, у тому числі:

- книги – 172753;
- брошури – 1924;
- автореферати – 9575;
- дисертації – 782;
- дипломні і магістерські роботи – 19106;
- статті – 284306;
- складові частини документів – 23348.

Обслуговування користувачів та документовидача

Робота всіх відділів бібліотеки була спрямована на максимальне задоволення потреб користувачів в отриманні навчальної та наукової інформації в умовах дистанційної та змішаної форм навчання і роботи, покращення умов самостійної роботи студентів як у читальних залах бібліотеки, так і в он-лайн режимі, збільшення сервісних послуг.

Основні завдання, над якими працював колектив бібліотеки упродовж 2022 року:

- надання якісних інформаційно-бібліотечних послуг, які впливають на підготовку високопрофесійних фахівців;

- культурно-просвітницька робота, сприяння інтелектуальному розвитку і самоствердженню особистості студента;
- популяризація видань шляхом оформлення виставок нових надходжень;
- співпраця з різними підрозділами університету;
- проведення заходів щодо збереження фонду бібліотеки;
- ліквідація читацької заборгованості.

Мережа диференційного обслуговування користувачів містить:

- 7 читальних залів на 308 посадкових місць (загальний читальний зал, зал суспільної літератури, зал філологічної літератури і видань іноземними мовами, дисертаційний читальний зал, зал рідкісних і цінних видань, зал електронних ресурсів, освітній хаб);
- 3 абонементи (абонемент навчальної літератури, абонемент наукової літератури, художній абонемент);
- 2 бібліотеки кафедр.

Загалом бібліотека обслуговує 10 факультетів університету, центр доуніверситетської підготовки та центр післядипломної освіти. Серед її користувачів доктори і кандидати наук, викладачі, наукові співробітники, аспіранти, студенти денної і заочної форм навчання, слухачі центру доуніверситетської підготовки та центру післядипломної освіти (zareestrovano 6234 читачі за єдиним обліком).

Обслуговування у 2022 р. здійснювалося через надання необмеженого відкритого доступу до Е-ресурсів (електронний каталог, інституційний репозитарій, сайт бібліотеки, бібліотека е-книг). До послуг користувачів була також електронна доставка документів (ЕДД).

Інформування про надходження нової літератури здійснювалося через:

- бюлетені нових надходжень;
- виставки нових надходжень;
- оголошення, телефон, електронні скриньки;
- соціальні мережі (Facebook).

Робота відділу обслуговування

Структура відділу обслуговування:

- абонемент навчальної літератури;
- абонемент наукової літератури;
- абонемент художньої літератури;
- загальний читальний зал (40 робочих місць);
- зал суспільно літератури (60 робочих місць);
- зал філологічної літератури та видань іноземними мовами (60 робочих місць);
- зал рідкісної та цінної літератури (10 робочих місць);
- дисертаційний читальний зал (12 робочих місць);
- зал електронних ресурсів (36 робочих місць).

У поточному році відбулося скорочення працівників бібліотеки. Відділ обслуговування зменшився з 15,5 ставок до 9,5 ставок.

Загальний фонд абонементів становить 308943 примірників. У 2022 р. фонд абонементів поповнився новою літературою лише на 454 примірники (у 2021 р. – на 1004 примірники), а саме:

- абонемент навчальної літератури – на 122 прим.;
- абонемент наукової літератури – на 74 прим.;
- абонемент художньої літератури – на 258 прим.

Упродовж року було проведено санітарно-гігієнічну обробку стелажів та книг. Окрім нових надходжень розставлено документи, які передано з читальних залів (159 примірників). 304 примірники навчальної і наукової літератури відібрано до списання як зношені документи.

Проведено роботу з фондом художньої літератури, відібрано зношені видання для списання й списано 7543 примірників художньої літератури.

Загальний фонд читальних залів бібліотеки на 1.01.2023 року становить 288320 документів. У 2022 р. він поповнився на 2490 примірників нових надходжень, серед яких 734 книги і брошури, 234 примірники періодичних видань, 1495 кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, 9 дисертацій, 18 авторефератів.

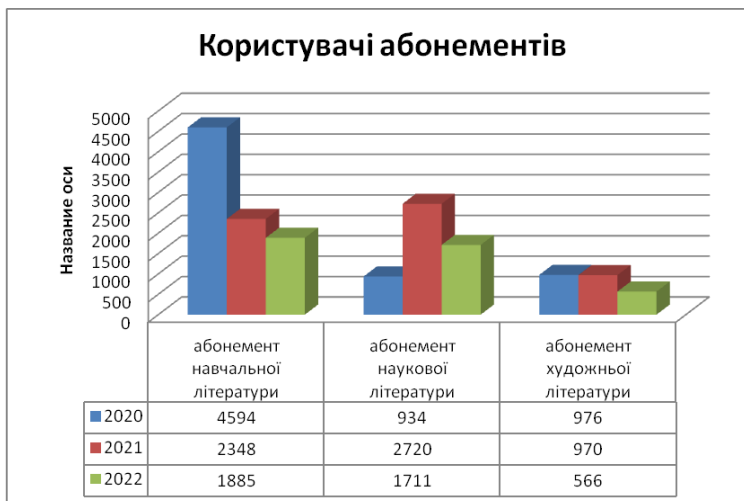
Весь фонд представлено в електронному каталозі.

У 2022 р. було проведено планову інвентаризацію фонду книгосховища (видання до 1986 року, закріплені за загальним залом) та фонду цінних і рідкісних видань наукової бібліотеки університету. Перевірці підлягало 42361 примірник фонду книгосховища (видання до 1986 року, закріплені за загальним залом) та 16292 примірники фонду цінних і рідкісних видань. Було встановлено, що всі примірники наявні в фонді. Затрата часу на здійснення інвентаризації становила 2020 робочих годин.

Працівники відділу надавали консультації користувачам за телефоном з питань обслуговування та пошуку необхідних видань, систематично організовували виставки нових надходжень для популяризації читання та рекламування новинок, вивчали читацький попит для підготовки замовлень на придбання нових видань, приймали та оформляли документи замість загублених користувачами (138 примірників).

Для студентів 1 курсу проведено ознайомлювальні бесіди з правилами користування бібліотекою, її структурою, фондами тощо.

Спостерігаємо негативну тенденцію щодо зменшення кількості користувачів абонементів (4162 особи), що перш за все пояснюється широким використанням здобувачами вищої освіти матеріалів навчальних курсів в системі Moodle, упровадженням змішаної форми навчання з домінуванням дистанційної.

Зважаючи на змішану форму навчання з перевагою дистанційного навчання кількість відвідувань абонементів суттєво знизилася: з 16157 у 2021 р. до 10306 у 2022 (на 63,8%). Дещо знизився й показник книговидачі на абонементі й становить 35767 примірників. Водночас кількість звернень до електронних ресурсів бібліотеки (електронний каталог, бібліотека електронних книг, репозитарій) становить 73900.

Значну увагу працівники відділу приділяли роботі із запобігання читацької заборгованості: проводили роз'яснювальні бесіди під час запису читачів (1 курс), надсилали листи-нагадування, повідомляли користувачів про заборгованість телефоном, за допомогою Viber, месенджера та ін.

Ефективним методом ліквідації читацької заборгованості було, є та залишається підписання студентами обхідних листків після закінчення навчання (підписано понад 1 тис. обхідних листів).

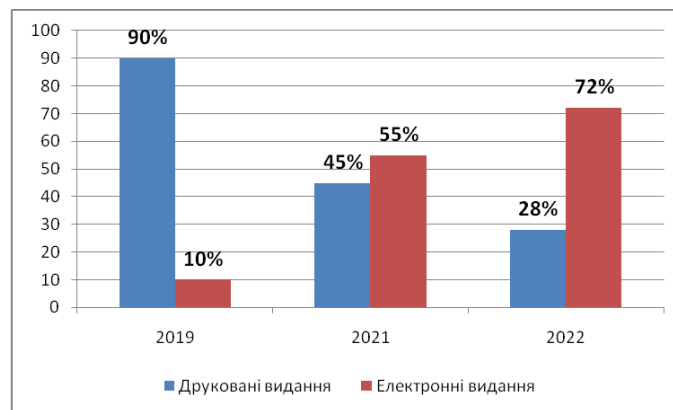
Працівники *читальних залів* обслуговують користувачів всіх категорій науковою та навчальною літературою, надають допомогу у пошуку та отриманні інформації, а також організовують культурно-просвітницькі заходи: круглі столи, семінари, святкові академії, літературно-музичні композиції, конференції тощо.

У структурі Освітній хаб – це поліфункціональний мультимедійний майданчик для проведення актуальних тематичних заходів, конференцій, майстер-класів, воркшопів, хакатонів, пітчингів, зустрічей з інвесторами; це креативний простір для залучення активних студентів, освітян, професіоналів різних галузей, готових розповісти про власні ефективно реалізовані проєкти.

Обслуговування у читальних залах

У звітному році працівники читальних залів обслужили 1855 користувачів; кількість відвідувань – 13059, книговидача – 126815 документів.

Якщо у 2019 р. співвідношення виданих друкованих видань та перегляду електронних документів становило 90% на 10%, у 2021 р. воно становило 45% на 55%, а у 2022 р. – 28% на 72%.

Окрім того, працівники залів здійснювали аналітичний розпис наукових збірників, брали активну участь в інформаційному обслуговуванні користувачів, підготовці культурно-просвітницьких заходів, відеоматеріалів.

Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування

Розвиток інформаційної культури користувачів є одним з важливим напрямом роботи бібліотеки, оскільки сучасні читачі повинні вміти ефективно здійснювати пошук релевантної інформації в усій сукупності існуючих ресурсів.

Основні напрями довідково-бібліографічної діяльності та інформаційного обслуговування є незмінними:

- організація та удосконалення довідково-бібліографічного апарату НБ;
- організація довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування користувачів НБ;
- наповнення й редагування бази даних «Електронна картотека статей»;
- бібліографічне інформування (систематична робота, спрямована на задоволення запитів користувачів);
- бібліографічні консультації;
- рекомендаційно-бібліографічне обслуговування, яке здійснюється шляхом підготовки рекомендаційних списків літератури, бібліографічних оглядів, ВРІ за визначеними темами;
- формування інформаційної та читацької культури користувачів НБ;
- науково-бібліографічна робота, укладання бібліографічних покажчиків, списків літератури.

Окрім інформаційно-бібліографічного відділу в інформаційно-бібліографічному обслуговуванні брали участь всі підрозділи бібліотеки.

У звітному 2022 році зусилля працівників бібліотеки були спрямовані на ефективне використання інформаційних технологій в довідковому та інформаційно-бібліографічному забезпеченні користувачів, на розвиток електронної бази даних, навчання персоналу. Базою для інформаційно-бібліографічного обслуговування є електронна картотека статей (універсальна за змістом), яка станом на 1.01.2023 містить понад 307 тис. записів.

Упродовж року було зроблено 2277 записів статей та складових частин документів в ЕК. Окрім того:

- переглянуто документів – 518;
- складено аналітичних описів – 2277;
- пересистематизовано статей за УДК – 32;
- кореговано описів – 127;
- створено 14 ключових слів для ЕКС, 22 персоналій, 1 АПП до УДК, редаговано 9 персоналій.

Упродовж 2022 р. працівники відділу обслужили 496 користувачів.

Користувачі	496
у т. ч.:	
Студенти	381
Аспіранти	7
Магістри	76
професорсько-викладацький склад університету	32

Упродовж року здобувачам вищої освіти і викладачам університету надавалися тематичні, інформаційні, уточнюючі довідки та систематизувалися наукові документи за індексами УДК; функціонувала віртуальна довідкова служба, мета якої – допомогти здобувачам вищої освіти і викладачам університету отримати інформацію в режимі віддаленого доступу, залучити нових користувачів, а також рекламувати інформаційні ресурси бібліотеки.

Виконано довідок, всього	333
у т.ч. тематичних	70
у т.ч. заіндексовано документів (УДК)	162
В автоматизованому режимі	171
у т.ч. віртуальною довідковою службою	14

У 2022 на сайті бібліотеки розміщено 14 *електронних довідок*:

1. Лінгвізований образ матері в поезії Т. Шевченка (35 дж.).
2. Геологічні пам'ятки Тернопільської області як об'єкт геотуризму (18 дж.).
3. Теорія і методика опанування учнями загальноосвітньої школи мистецтва натюрморту (11 дж.).
4. Мотивація освітньої діяльності студента-філолога як дидактична проблема (9 дж.).
5. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія (15 дж.).
6. Жанр сонета у творчості Максима Рильського (18 дж.).
7. Соціологічні підходи до визначення політики та політичних процесів (9 дж.).
8. Роль наочності в процесі вивчення літератури (14 дж.).
9. Ігрова діяльність як засіб розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей молодшого шкільного віку (21 дж.).
10. Видова різноманітність та морфофункціональні особливості орнітофауни Чортківського району (16 дж.).
11. Фольклор у творчості українських письменників (19 дж.).
12. ЗМІ про факультети ТНПУ (27 дж.).

13. Теорія і методика опанування учнями загальноосвітньої школи мистецтва натюрморту (11 дж.).

14. Збірки Василя Симоненка (10 дж.).

У режимі вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) було обслужено:

- кількість абонентів – 5;
- кількість тем – 5;
- кількість інформаційних повідомлень, направлених абонентам ВРІ – 31;
- кількість позицій – 31.

Працівники відділу щоквартально готували «Інформаційний бюлетень нових надходжень», який містить новинки друкованих джерел поточного року. Описи подано відповідно до національного стандарту «ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Матеріал згруповано за галузями знань, у межах галузі – за алфавітом авторів або назв видань. Для зручності використання джерел надано інформацію про місце знаходження документів у структурних підрозділах бібліотеки та кількість примірників, електронні версії яких представлено також на сайті бібліотеки: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/latest-literature/348-biuleten/4380-biuleten-2022>.

1. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2021 рік. Вип. 4. Жовтень–Грудень [Електронний ресурс] / Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2022. – 48 с. – Режим доступу: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/buleten/buleten_4_21.pdf

2. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2022 рік [Електронний ресурс]. Вип. 1. Січень–Березень / Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2022. – 23 с. – Режим доступу: http://www.library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_1_22.pdf.

3. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2022 рік. Вип. 2. Квітень – Червень / ТНПУ ім. В. Гнатюка, наукова бібліотека ; уклад. Н. В. Галіцька ; відпов. за вип. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2022. – 20 с. – Режим доступу: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_2_22.pdf.

4. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2022 рік. Вип. 3. Липень– вересень [Електронний ресурс] / Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2022. – 19 с. – Режим доступу: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_3_22.pdf.

На каналі YouTube представлено відеоролик про нові надходження в загальний читальний зал (<https://www.youtube.com/watch?v=OxMbtdRIBus>).

За звітний період підготовлено 11 інформаційних списків літератури, в яких представлено 977 джерел:

1. *«Те що я знаю – обмежене, а те чого не знаю нескінченне»* : до 55-річчя від дня народження Струганець Любові Василівни – професора кафедри української мови та методики її навчання : інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2022. – 88 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4458-struganec-2020>.

2. *Великий страдник за віру й Україну* : 130 років з дня народження Йосифа Сліпого (1892–1984), Верховного Архієпископа Львівського, предстоятеля української греко-католицької церкви : інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2022. – 69 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4289-yosyp-slipuj>.

3. *Із музикою в серці* : до 50-річчя від дня народження Лариси Дмитрівни Ороновської : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2022. – 38 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4248-oronovska>.

4. *Лесь Курбас – фундатор українського театру* : до 100-річчя заснування Лесем Курбасом театру «Березіль» : інформаційний список літератури / підготувала І. В. Беновська. – Тернопіль,

2022. – 67 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4340-kurbas-berezil>.

5. *Людина-оркестр та педагог з великої букви*: до 65-річчя кандидата мистецтвознавства, доцента, заслуженого діяча мистецтв України, завідувача кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Водяного Богдана Остаповича: інформаційний список літератури / підготувала І. В. Бенівська. – Тернопіль, 2022. – 24 джерела. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4303-vodjanuj>.

6. *Місіонер національної ідеї*: 150 років з дня народження Богдана Лепкого (1872–1941), українського письменника, критика, перекладача, літературознавця: інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2022. – 105 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4524-lepkuy-b>.

7. *Мої знання складаються із дрібних крихт щоденного досвіду*: до 60-річчя від дня народження Жирської Галини Ярославівни, доцента кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін: інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2022. – 144 джерела. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4426-zyrska-g-ja>.

8. *«Лідер нескореної України»*: 115 років від дня народження Романа Шухевича (1907–1950), українського політичного і військового діяча, головнокомандувача УПА: інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Теневська. – Тернопіль, 2022. – 45 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4455-shuhevu4>.

9. *«Українка, що підкорила світ»*: 150 років від дня народження Соломії Крушельницької (1872–1952), видатної української співачки, педагогині: інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Теневська. – Тернопіль, 2022. – 63 джерела. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4492-krushelnucka-s>.

10. *В'ячеслав Чорновіл: постать на тлі епох*: 85 років від дня народження В'ячеслава Максимовича Чорновола (1937–1999), українського державного, громадського, політичного діяча, журналіста, Героя України: інформаційний список літератури / підготувала І. В. Бенівська. – Тернопіль, 2022. – 68 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4562-chornovil-m>.

11. *Науковий доробок доктора філологічних наук, професора кафедри загального мовознавства і слов'янських мов, декана факультету філології і журналістики Т. П. Вільчинської*: інформаційний список літератури / підготувала О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2022. – 266 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/358-bib-lists-liter-22/4439-vilchuncka-t-p>.

На сайті бібліотеки і на каналі YouTube представлено 11 відео-оглядів літератури:

1. Засновник конституційної традиції Європи: до 350 річчя від дня народження Пилипа Орлика (1672–1742), гетьмана України (13 джерел). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4508-pulup-orlyk>.

2. Смирений Богомолець за кращу долю українського народу: 140 років від дня народження Івана Івановича Огієнка (1882–1972), українського православного митрополита, мовознавця, богослова, культурного діяча (20 джерел). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4251-ohijenko-i> (34 перегляди на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=uHtZGr8XaOca>).

3. Син Подільської землі, співець її краси і слави: 110 років від дня народження Михайла Стельмаха (1912–1983) українського письменника, драматурга (21 джерело). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4396-stelmax>.

4. Співець козацької вольниці: 165 років від дня народження Андрія Чайковського (1857–1935), українського письменника, автора багатьох романів з історії України (16 джерел). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4390-ajkovskuj>.

5. Лицарі українського духу: 530 років українському козацтву (17 джерел). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4510-kozactvo-530>.
6. Муза болю, сумління і гніву: до 135 р. від д/н Є. Маланюка, українського поета, літературознавця (15 джерел). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4264-malanjuk>.
7. Його мистецтво час не стер: 140 років від дня народження Леся Курбаса (1887–1937), українського режисера, актора, драматурга, публіциста, перекладача <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4306-kurbas> (17 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=18MLYjzs4QA>).
8. В єдності сила народу! «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!» (271 перегляд на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=JPnnj1kvlAw>).
9. Літописець долі» – 150 р. від дня народження Богдана Лепкого (1872-1941), українського письменника, критика, перекладача, літературознавця. Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4526-lepkyi-2022> (94 перегляди на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=PUVaXYRvApl>).
10. Художнє IQ Ірен Роздобудько» – до 60 р. від д/н української письменниці (22 джерела). Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4523-rozdobudko-iren-vitaliivna>.
11. Духовний орієнтир для сучасності: 300 років від д/н Г. С. Сковороди (1722–1794), укр. просвітителя-гуманіста, філософа, поета, музиканта, педагога. Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4535-skovoroda-2022> (207 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=0GXYaESZS-0>).

Проведено 5 інформаційних заходів:

1. Тиждень першокурсника **«Щасливої подорожі в країну знань»**:
 - книжкова виставка «Бібліотека – відкритий світ інформації»;
 - екскурсія бібліотекою: ознайомлення з історією і сьогоденням книгозбірні, а також фондами та правилами користування НБ;
 - розгорнутий перегляд літератури «Історичне минуле та сьогодення бібліотеки»;
 - бібліотечний урок «Знайомство з каталогами та картотеками»;
 - урок-тренінг з оволодіння інформаційною культурою та самостійним пошуком потрібної інформації;
 - майстер-клас щодо роботи з довідково-пошуковим апаратом.
2. День бібліографії **«Бібліографія – ключ до знань»**:
 - виставка покажчиків «Біобібліографістика провідних вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка»;
 - слайд-презентація «Бібліотурне в історію книги»;
 - бесіда – диспут «Сучасна бібліотека: книга чи комп'ютер»;
 - бібліографічні консультації з вивчення навиків самостійного пошуку потрібної інформації за допомогою різних частин ДБА бібліотеки: каталогів та картотек;
 - інтелектуальна вікторина «БібліоIQ» для користувачів на інформаційну та читачку компетентність.
3. Тиждень дипломника **«Бібліографічний лабіринт»**:
 - тематична виставка підручників та навчальних посібників зі спеціальностей, наукових та періодичних видань, методичних рекомендацій щодо написання та оформлення кваліфікаційних робіт;
 - перегляд наукових праць викладачів та студентів-випускників;
 - бесіда «Освіта в Україні – найвищий рівень», під час якої ознайомилися з Галузевим стандартом вищої освіти України, засоб діагностики якості вищої освіти;

- консультація «Консультація+» щодо використання наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

Упродовж тижня для студентів-дипломників проведено заняття з інформаційної культури для ознайомлення із можливостями відкритого доступу, освоєння раціональних прийомів і способів ведення пошуку інформації та систематизації даних відповідно до поставлених навчальних завдань.

4. Тиждень кафедри педагогіки «Наукові горизонти»:

- презентація науково-педагогічного доробку кафедри педагогіки;
- виставка літератури «Наукові праці викладачів університету»;
- круглий стіл «Проектування розвивальної діяльності з обдарованими дітьми дошкільного віку»;
- лекція «Особистість вчителя, його роль і місце в суспільстві»;
- семінар-практикум «Казкотерапія для дітей і дорослих»;
- майстер-клас із образотворчого мистецтва «Нетрадиційний підхід до навчання малювання дітей початкової школи».

Окрім того увазі викладачів та студентів пропонувалися навчальні посібники, підручники, довідники та хрестоматії, що були придбані на замовлення кафедри для якісного забезпечення навчального процесу.

5. День інформації «**Бібліотека – відкритий світ інформації**»:

- перегляд бібліографічних покажчиків наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка;
- виставка нових надходжень книг, газет, журналів, електронних документів «У світі новинок»;
- консультація «Як стежити за новими виданнями та публікаціями»;
- урок інформаційної культури з навчання навичок самостійного пошуку потрібної інформації «Електронний каталог – помічник у пошуку інформації»;
- бесіда «Мистецтво бути читачем»;
- бібліографічна вікторина «Що таке ДБА бібліотеки?».

Формування інформаційної культури читачів

Належний рівень інформаційної культури – це уміння усвідомлювати та формулювати власні інформаційні запити; готовність і уміння оперувати різними джерелами інформації, здійснювати їх свідомий вибір; спроможність створювати, зберігати та розповсюджувати інформацію, використовувати її в навчальній та науковій діяльності. Виконання цих завдань є основною метою занять з інформаційної культури, які організовують працівники інформаційно-бібліографічного відділу і відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення. Формування інформаційної культури користувачів НБ ТНПУ ґрунтується на системності, безперервності, діяльнісному підході до вдосконалення цього процесу. Інформаційна культура формує способи взаємодії студентів і викладачів на основі інформаційної компетентності, розвиває вміння і навички роботи з інформацією. Важливим є результат одночасного підвищення інформаційної культури і тих, хто навчається, і тих, хто навчає.

Робота всіх працівників бібліотеки була спрямована на підвищення інформаційної грамотності здобувачів вищої освіти. Для студентів першого курсу проведено 9 занять з екскурсією по бібліотеці (112 осіб), під час яких розглянуто такі питання:

- бібліотека закладу вищої освіти, її структура, правила користування, функції та сервісні послуги;
- традиційний та електронний довідково-пошуковий апарат бібліотеки;
- новітні інформаційні технології в бібліотеці;
- автоматизований інформаційний пошук.

Для магістрантів проведено 3 заняття, під час яких розглянуто такі питання:

- вимоги до оформлення списків використаних джерел в наукових працях;

- наукометричні бази даних;
- академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.

Для науково-педагогічних працівників було проведено 2 заняття щодо пошуку інформації в базах Scopus і Web of Science, отримання ідентифікатора науковця (ORCID ID, ResearcherID), розміщення власних публікацій в інституційному репозитарії.

Надавалась консультаційна та практична допомога щодо вдосконалення навичок роботи з електронним каталогом, складання і оформлення списків літератури до курсових та випускових робіт. Упродовж 2022 року надано 211 консультації з питань бібліографії.

Автоматизація бібліотечних процесів та електронні ресурси

Використання сучасних інформаційних технологій в бібліотеці є стратегічним напрямом модернізації й перспективою розвитку наукової бібліотеки.

Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення є структурним підрозділом наукової бібліотеки університету, працівники якого забезпечують роботу комп'ютерної мережі бібліотеки та мережових інформаційних сервісів, серверів та автоматизованих робочих місць бібліотеки; здійснюють моніторинг досвіду вітчизняних та зарубіжних бібліотек в галузі автоматизації технологій обслуговування віддалених користувачів; забезпечують доступ до інформаційних ресурсів бібліотеки через глобальні комп'ютерні мережі; оцифровують паперові документи бібліотеки та беруть активну участь у формуванні її електронного фонду; розробляють та адмініструють засобами системи управління контентом JOOMLA сайт бібліотеки library.tnpu.edu.ua; здійснюють технічний супровід та організовують доступ до сайту, організовують веб-матеріали, актуалізують його контент; забезпечують накопичення та довготривале зберігання даних, їх цілісність, безпеку та доступність; забезпечують роботу автоматизованої бібліотечної інформаційної системи (УФД/Бібліотека), цілісність баз даних і електронного каталогу.

Програмне забезпечення та робота з базами даних

В роботі використовуються програмні продукти: УФД/БІБЛІОТЕКА, Microsoft Windows, DSpace, Windows Server 2008 R Enterprise, Microsoft Office, Ubuntu server, Joomla 3.10.11, Abby FineReader, Photoshop CS6, Adobe Acrobat X Pro, Movave Video Editor Plus, Camtasia studio.

Автоматизація бібліотечних процесів здійснюється за допомогою АІБС «УФД/БІБЛІОТЕКА». Упродовж року здійснено резервне копіювання програмних пакетів УФД/Бібліотека, на яких працює електронний каталог; проведено синхронізацію з програмою «1С: Бухгалтерія» для отримання відомостей про студентів і формування е-формуляра читача в базі даних (створено понад 1800 нових формулярів).

Електронний каталог (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>) – основа інформаційного обслуговування та базовий інформаційний продукт бібліотеки, найважливіша і найбільш затребувана частина довідково-бібліографічного апарату НБ, що відображає весь фонд бібліотеки та потребує постійного оновлення, редагування тощо. Від його стану залежить якість, оперативність, повнота і точність довідково-бібліографічного обслуговування. Всі користувачі бібліотеки мають цілодобовий доступ до ЕК через WEB-сайт НБ ТНПУ.

Е-каталог поєднує у собі бібліографічну базу даних, що працює в режимі реального часу та містить інформацію про видання в цілому і примірники, наявні в бібліотеці. Окрім того, він є інструментом для швидкого та якісного багатоаспектного пошуку і доступу до ресурсів та сервісів бібліотеки, власного електронного формуляра. Е-каталог забезпечує оперативний, багатоаспектний пошук інформації і надає її у зручній для користувача формі (враховуючи можливість представлення результатів пошуку як у роздрукованому вигляді, так і шляхом запису на електронні носії інформації) та в будь-якому режимі (при безпосередньому відвідуванні бібліотеки користувачем або в режимі on-line).

Упродовж 2022 року працівники відділу зареєстрували і засистематизували в ЕК:

- дисертацій – 9 одиниць,
- магістерських робіт здобувачів вищої освіти – 1495 одиниць.

Електронний каталог містить понад 664 тис. записів (на 1.01.2023 р.). У 2022 р. зафіксовано 8100 звернень до ЕК. У відкритому доступі в ЕК зареєстровано понад 7,8 тис. е-документів та 1400 посилань на відкриті веб-ресурси (сайти фахових видань України). Зважаючи на змішану форму навчання студентів, неможливість використання друкованих видань повною мірою, спостерігався великий попит на е-документи. У 2022 р. кількість переглянутих і завантажених документів в ЕК бібліотеки становила 91600 одиниць (78560 од. у 2021 р.).

Перелік таблиць (баз даних) на 1.01.2022:

1. Каталог книг
2. Каталог книг-стародруків
3. Каталог авторефератів і дисертацій
4. Систематична картотека статей
5. Каталог газет і журналів
6. Каталог нотних видань
7. Каталог образотворчих видань
8. Каталог картографічних видань
9. Каталог документів на змінних носіях
10. Краєзнавство
11. Книжкові знаки РЦВ
12. Наукові керівники і консультанти дисертацій
13. Науковці ТНПУ в наукометричних базах даних
14. Опоненти дисертацій
15. Персоналії
16. Сценарії шкільних заходів
17. Тематична картотека художніх творів
18. Електронна бібліотека оцифрованої літератури
19. Повнотекстова БД статей
20. Повнотекстова БД рідкісних видань
21. Повнотекстова БД Наукових записок ТНПУ та інших наукових видань університету
22. Повнотекстова БД авторефератів дисертацій
23. Повнотекстова БД дипломних робіт
24. Повнотекстова БД дисертацій
25. БД електронних довідок, рекомендаційних та інформаційних списків
26. БД списків і бюлетенів нових надходжень
27. БД «Дарунки бібліотеці»
28. БД віртуальних виставок
29. БД персональних бібліотек науковців
30. Фахові видання України

Загальний обсяг баз даних становить понад 713 тис. записів.

Функціонують службові БД: «Надходження до фонду», «Вибуття з фонду», «Потреби», «АПП до УДК», «Дисципліни», «Читачі», «Спеціальності ВАК», «УДК. Основні таблиці», «УДК. Допоміжні таблиці», «Організації», «Надання послуг», «Масові заходи», «Освітні програми» тощо.

Бібліотека електронних книг – комплексна інформаційна система, яка забезпечує пошук в електронному каталозі, а також надає доступ до повнотекстових робіт викладачів

ТНПУ відповідно до рішення Вченої Ради університету. Доступ надається лише зареєстрованим читачам НБ університету (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocSearchForm>).

Здійснюється постійна робота щодо наповнення електронної бібліотеки. На 1.01.2023 р. її фонд становить 5925 документів. Загалом фонд збільшився на 393 файли. Упродовж року на замовлення кафедр оцифровано 17 документів (5326 сторінок).

Кількість переглянутих і завантажених документів – 332222. У порівнянні з 2021 роком цей показник зріс на 31% (було 255372 завантаження), що пояснюється продовженням упровадження змішаної форми навчання.

Web-сайт (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php>)

Основна інформація про роботу бібліотеки, про її структуру, ресурси, послуги, події і т.п. представлена на web-сайті бібліотеки. Інформація є актуальною і постійно поновлюється. Web-сайт має україномовну (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php>) та англomовну версію (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/en/>). Програмне забезпечення, на якому базується web-сайт бібліотеки, є відкритою системою, що забезпечує можливість легко, зручно та оперативно вносити зміни та доповнення до інформативної частини сайту. Програмне забезпечення web-сайту – Joomla, версія 3.10.11.

У 2022 р. здійснювалися резервний щотижневий бекап засобами компоненту Akeeba Backup та підвищення версій програмних пакетів Joomla.

Упродовж року проводилась підтримка належного робочого стану інтернет-ресурсів бібліотеки:

- оновлення програмного забезпечення до актуальних версій;
- вирішення проблемних питань, які виникають під час роботи користувачів та редакторів з бібліотечними інформаційними ресурсами;
- захист від спам-роботів на основі CAPTCHA технології;
- резервний щотижневий бекап засобами компоненту Akeeba Backup та підвищення версій програмних пакетів Joomla;
- встановлення та оновлення плагінів, модулів.

Постійно проводиться робота із наповнення та корегування матеріалів на україномовній версії сайту. Загалом, цього року через систему управління контентом Joomla було:

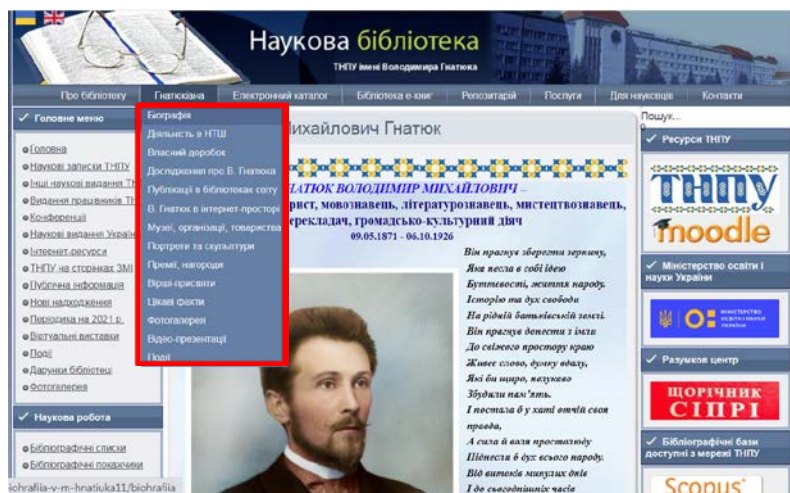
1. Створено та опубліковано 317 Web-сторінок.
2. Створено та опубліковано новий пункт меню «Нація нескорених».
3. Редаговано статті, категорії та модулі (код html, параметри налаштування та відображення сторінок) – 1329 матеріалів.
4. Завружено 411 фото.
5. Створено банерів – 1.
6. Підключено: нові надходження літератури – 4 бюлетені, «Наукові записки ТНПУ» – 8, інші наукові видання – 11; конференції – 19; новинна інформація – 6; «Віртуальні виставки» – 7; культурно-просвітницька робота – 6, привітання – 30; бібліографічних описів подарованих книг – 330; «Бібліографічні списки» – 11, «Бібліографічні покажчики» – 3; тематичні бібліографічні ресурси (BPI) – 5 тощо.
7. Продовжено роботу із сторінкою «Науковці ТНПУ», яку цього року збільшено на 20 профілів викладачів університету, редаговано 420 профілів, зроблено 2358 бібліографічних описів статей, монографій, методичних посібників та ін. документів. Прописано посилань у таблиці «Науковці ТНПУ» на Scopus – 46, Web of science – 9. Розділено pdf файли збірників на статті – 7324; конвертовано у pdf – 1436 файлів.
8. Прописано електронних шляхів – 3809.

З 2020 році на сайті бібліотеки функціонує рубрика «ТНПУ на сторінка ЗМІ». Здійснюється постійний моніторинг друкованих та електронних засобів масової інформації для збереження і передачі новим покоління інформативних повідомлень про діяльність університету

та його визначних діячів за період від 1960 рік по сьогоднішній. У 2022 р. рубрика поповнилася на 149 посилань.

До 150-річчя від Дня народження патрона університету В.Гнатюка бібліотека розпочала роботу над проектом «Гнатюкіана в цифровому просторі» (2021), в межах якого створено близько 300 веб-сторінок. У 2022 році було підключено 76 посилань та 25 фотоматеріалів.

З 2020 р. університет має доступ до міжнародних наукових баз даних Scopus і Web of Science за кошти держбюджету відповідно до наказу МОН України № 670 від 16.05.2019 р. «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних». Всі інструктивні матеріали щодо роботи з базами представлено на сайті бібліотеки: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/naukometriia> (текстовий формат) і <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/vebinary> (вебінари).

Окрім того у 2022 р. було організовано безкоштовний тестовий доступ до однієї з найбільших у світі колекцій наукової та технічної літератури Research4Life.

У 2022 році здійснено корегування англomовної сторінки сайту: редактовано 187 матеріалів та підключено в рубриці «Праці викладачів» 97 од.

Кількість звернень до веб-сайту бібліотеки за весь 2022 р. через технічні причини встановити неможливо. Однак за період з 19.10.2022 по 31.12.2022 зафіксовано 20 тис. звернень. Це уможливило зробити припущення про близько 80 тис. звернень за поточний рік.

Загальна кількість електронних документів в бібліотеці становить 50,9 тис. одиниць. База електронних книг налічує 5,9 тис. одиниць, інституційний репозитарій DSpace TNPU –

24,6 тис. файлів (статті, дисертації, автореферати дисертацій тощо), електронна база магістерських та дипломних робіт студентів університету містить близько 19,1 тис. файлів.

Табл. 2. Динаміка поповнення електронного каталогу, електронної бібліотеки, репозитарію та кількість звернень до електронних ресурсів бібліотеки

Електронні ресурси		2018	2019	2020	2021	2022
Електронний каталог	к-ть записів	620087	641643	650154	658991	664430
	звернення	8000	14150	24000	35000	8100
Електронна бібліотека	к-ть док.	4443	4731	4989	5532	5925
	звернення	12340	11268	12000	22000	42000
Репозитарій	к-ть док.	9465	10728	13788	21062	24640
	звернення	550	911	1800	3900	3800
Кількість звернень до Web-сайту бібліотеки		25985	27640	53000	71000	20000 ¹

На сайті представлено електронні сервіси:

Електронна довідка – користувач бібліотеки може отримати інформацію про роботу бібліотеки, її ресурси та послуги е-поштою (library@tnpu.edu.ua) або звернутись персонально до довідкової служби (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/virtual-reference/write-a-question>). Цього року надано 178 таких довідок (на сайті представлено 12 е-довідок).

Електронна доставка документів (ЕДД) – безкоштовне замовлення цифрових копій статей, фрагментів чи розділу книги з фондів бібліотеки університету віддаленими користувачами (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/edd-elektronna-dostavka-dokumentiv>). На запит користувачів у 2022 р. відскановано та відправлено 2530 сторінок на запит 79 замовників.

Визначення індексів УДК – online послуга індексації наукової продукції користувачів бібліотеки (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/indeks-udk>). У 2022 р. надано 162 індекси УДК.

Онлайн реєстрація (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/onlain-reiestratsiia>) здійснюється через електронну пошту «Gmail» (library@tnpu.edu.ua) і створена для дистанційної реєстрації читачів у «Бібліотеці е-книг» або відновлення пін-коду для отримання друкованих видань. Послугою скористалося 33 користувачі.

Інституційний репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (DSpace_TNPU <http://dspace.tnpu.edu.ua/index.jsp?locale=ua>) працює з 1 вересня 2011 року.

Основне призначення DSpace_TNPU – накопичення, систематизація та зберігання інтелектуальних продуктів університетської спільноти, а також поширення цих матеріалів у цифровому форматі засобами Інтернет-технологій у середовищі світового науково-освітнього співтовариства.

Програмне забезпечення, на якому базується репозитарій (DSpace версія 6.3.) є відкритою системою, яка забезпечує можливість зручно та оперативно наповнювати фонди архіву, а також вносити зміни та доповнення до інформативної частини сторінки репозитарію.

Працівники відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення постійно корегують та наповнюють фонди репозитарію. Упродовж 2022 року зареєстровано і збережено в

¹ Дані з 1.10.2022 р.

базі 3285 документів. На 1.01.2023 в архіві представлено 24640 документів. Кількість звернень до репозитарію – 3800, що вдвічі більше, ніж у 2020 р. (було 1800).

З 2018 р. для просування бібліотечних послуг та інформаційних продуктів сайту функціонує сторінка соцмережі Facebook (<https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua>). Це забезпечує можливість створювати не лише додатковий канал трафіку на сайт чи отримувати зворотній зв'язок, а й рекламувати заходи, що відбуваються у науковій бібліотеці університету, запрошувати на них друзів, спілкуватися з відомими сучасними авторами, залучати нову аудиторію тощо. У 2022 р. зареєстровано 657 читачів, а загалом охоплено **аудиторії 49981 особа**.

З жовтня 2020 р. функціонує YouTube-канал бібліотеки (<https://www.youtube.com/channel/UC9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA/featured>), який було створено для кращої взаємодії книгозбірні із її читачами, залучення нових користувачів, поширення її нових інформаційних ресурсів. У 2022 р. розміщено 14 відео-матеріалів, зафіксовано 1067 переглядів. Серед найбільш популярних: «Духовний орієнтир для сучасності – 300 років від дня народження Григорія Сковороди (1722-1794)» (<https://www.youtube.com/watch?v=0GXYaESZS-0>); В єдності сила народу! «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!» Т. Г. Шевченко. (<https://www.youtube.com/watch?v=JPnnj1kvIAw&t=14s>); «Смиренний Богомолець за кращу долю українського народу» (<https://www.youtube.com/watch?v=uHtZGr8XaOc&t=13s>); огляди нових надходжень в читальні зали бібліотеки.

Можливість вільного доступу до ресурсів бібліотеки через ЕК, сайт бібліотеки, надання допомоги в пошуку інформації в онлайн-ресурсах та наукометричних базах даних – все це має позитивний вплив на імідж бібліотеки.

Корпоративні проєкти

Упродовж року працівники бібліотеки готували реферативну інформацію на фахове видання університету «Наукові записки ТНПУ ім. В.Гнатюка. Серія: Педагогіка» для загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова».

Продовжується співпраця з Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського. Підготовлено та надіслано реферативну інформацію на «Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка» за 2022 р.: № 1 – 22 статті.

Підготовлено та надіслано у базу даних бібліотеки ім. Вернадського електронні версії «Наукових записок ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка» за 2022 р. (№ 1).

Бібліотека бере активну участь у корпоративному проєкті «Електронна бібліотека краєзнавчих видань Тернопільської області» – створення віртуальної бібліотеки повнотекстових електронних краєзнавчих документів із вільним доступом для користувачів у мережі Інтернет, започаткований Тернопільською обласною універсальною бібліотекою у 2004 році. Інформація надається по мірі надходження документів.

Працівники бібліотеки беруть активну участь у новому проєкті УБА «Архівування документів про війну Росії проти України». Координаторками проєкту є директорка Бібліотеки Українського католицького університету Оксана Микитин; Президентка Української бібліотечної асоціації, Директорка науково-технічної бібліотеки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Оксана Бруй.

У проєкті задіяно 48 учасників: Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка, Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет», Бібліотека Луганського медичного університету, Бібліотека Одеського медичного університету, Бібліотека Львівського католицького університету, НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка та ін. Архівуються документи на FTP сервері ПЗ Filezilla.

Канали архівування бібліотеки:

1) Блаженніший Святослав (Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви) <https://www.facebook.com/head.ugcc>

дописи станом на 30.12.2022:

дні війни – 298

відвідані міста – 38

звернення – 5

вітання – 2

зустрічі, інтерв'ю – 24

2) Притула Сергій <https://www.facebook.com/serhiyprytul>

дописи станом на 18.10.2022 – 39

3) Алиса Ужасная <https://www.facebook.com/alisi4negodyai>

дописи станом на 18.10.2022 – 18

Окрім того представлено матеріали:

Комікси – 68

Мурали: за кордоном – 56, в Україні – 42

Поезія про війну – 285

Поезія про війну працівників НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка – 7

Поезія працівників університету Сеньовська Н. Нові українські молитви – 257

Дитячі малюнки – 50

Пісні про війну + відео – 8

Художники: Наташа Li – 13; Вікторія Наумова – 26

Бігборди Тернопіль – 23

Гумор – 1

Герої Тернопільщини – 1

Некрологи (Тернопільщина) – 42

Волонтерство (діти Тернопільщини) – 4

Науково-методична та науково-дослідна робота

Науково-методична робота бібліотеки у 2022 році була спрямована на аналіз досягнутих цілей і виявлення нових можливостей для підвищення якості роботи усіх структурних підрозділів бібліотеки.

Основними напрямками роботи науково-методичного відділу у звітному році були:

- координування діяльності роботи відділів;
- аналіз звітів і планів роботи відділів;
- організація роботи науково-методичної ради;
- вивчення та популяризація інноваційного досвіду;
- організація і проведення семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо;
- організація заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Упродовж року проводилися наради щодо виконання планових показників роботи структурних підрозділів бібліотеки, аналізу наповнення веб-сайту НБ ТНПУ, використання програмного пакету обслуговування користувачів «УФД/Бібліотека», формування цифрової бібліотеки університету та ін.

Відділам бібліотеки упродовж року було надано консультації з питань:

- систематизація за УДК: труднощі індексації;
- редагування бази книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- координація роботи відділів з інформаційного наповнення Web-сайту бібліотеки;
- принципи й вимоги до відео-матеріалів для розміщення на каналі YouTube;
- алгоритм проведення інвентаризації книжкового фонду;
- вимоги до оформлення інформаційних, довідкових та бібліографічних матеріалів, розміщених на сайті бібліотеки;
- культурна спадщина у цифровому форматі.

Упродовж року для працівників бібліотеки було організовано науково-практичний семінар «Проектування майбутнього: foresight (передбачення) – університетської бібліотеки»; тренінг «Інформаційні ресурси бібліотек: Актуальність. Доступність. Потенціал»; майстер-класи «Форми консультування користувачів через веб-сайт Наукової бібліотеки»; бібліомікс «Бібліотека без кордонів: сучасні форми обслуговування» (досвід роботи та впровадження у практичну діяльність); «Школа керівника (дистанційна робота працівників бібліотеки в умовах війни)».

Робота методичної ради

Методична рада, як дорадчий орган при директорові бібліотеки, забезпечує діяльності бібліотеки з реалізації її функцій як підрозділу університету.

Упродовж року проведено 5 засідань методичної ради, де розглядалися річні та перспективні плани роботи бібліотеки, план роботи методичної ради, плани семінарів з підвищення фахової кваліфікації, план видавничої діяльності, робота бібліотеки щодо забезпечення науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти та науковців університету, труднощі в індексуванні документів за УДК тощо. Обговорено та затверджено такі документи:

1. План роботи НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка та плани роботи структурних підрозділів на 2023 рік.
2. План заходів із підвищення кваліфікації працівників НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка на 2023 рік.
3. Звіт про роботу наукової бібліотеки за 2022 р.
4. Звіти структурних підрозділів бібліотеки за 2022 р.
5. Моніторинг статистичних показників роботи структурних підрозділів бібліотеки.
6. Атестація працівників.
7. Акти списання документів у 2022 р.
8. План роботи з відбору і підготовки до списання застарілої літератури на 2023 р.
9. Е-картотека книгозабезпечення студентів навчальною літературою.
10. Редагування документів бібліотеки е-книг та репозитарію.

11. Наповнення бібліотеки е-книг повнотекстовими електронними інформаційними документами.
12. Рекомендації до друку бібліографічних і біобібліографічних покажчиків.
13. Удосконалення робочих таблиць УДК.
14. Інвентаризація бібліотечного фонду бібліотеки закладу вищої освіти.
15. План проведення інвентаризації у 2023 році.
16. Підписка періодичних видань на 2023 рік.
17. Структура сайту наукової бібліотеки (нові сторінки, корегування створених раніше).
18. Робота НБ ТНПУ ім. В.Гнатюка через засоби соціальних мереж FaceBook, Youtube.

На засіданні методичної ради затверджено: Акт із інвентаризації фонду рідкісних і цінних видань бібліотеки» бібліографічні покажчики (2 та бюлетені нових надходжень (4).

Науково-дослідна робота

У 2022 році було продовжено роботу над науковою темою «Фонд рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка як частина історико-культурної спадщини України». Здійснюється робота над підготовкою анотованого бібліографічного покажчика «Каталог фонду рідкісних видань наукової бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Українські видання 1801–1922» (код групи – УКР).

Упродовж року здійснено паспортизацію колекцій рідкісного та цінного фонду:

- Паспорт колекції «Стародруки. Видання гражданським шрифтом», код групи (Гр) – 61 примірник.
- Паспорт колекції «Стародруки. Видання кириличним шрифтом», код групи (Кир) – 3 примірники.
- Паспорт колекції «Стародруки. Видання латинським шрифтом», код групи (Лат) – 35 примірників.
- Паспорт колекції «Українські видання українською мовою (1801–1922), іншими мовами на території сучасної України (1801–1860)», код групи (Укр) – 83 примірники.
- Паспорт колекції «Українські видання», код групи УВ – 861 примірник.
- Паспорт колекції «Іноземні видання», код групи ІВ – 859 примірників.
- Паспорт колекції «Бібліотека Ізидора Чосновського» – 144 примірники.
- Паспорт колекції «Бібліотека Ярослава Рудницького» – 338 примірників.
- Паспорт колекції «Бібліотека Ярмолюка» – 155 примірників.
- Паспорт колекції «Бібліотека Паліїв» – 66 примірників.

Науково-бібліографічна робота

У 2022 році підготовлено:

1. **Мені надзвичайно пощастило, що я живу і можу робити свої відкриття** – до 55-річчя від дня народження професора кафедри загальної біології Дробик Надії Михайлівни): біобібліографічний покажчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка; уклад.: І. В. Бенюк, О. Я. Кульчицька, С. Б. Тененська. – Тернопіль: Вектор, 2022. – 164 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка). – URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/bibliograf/drobyk_n_m.pdf.

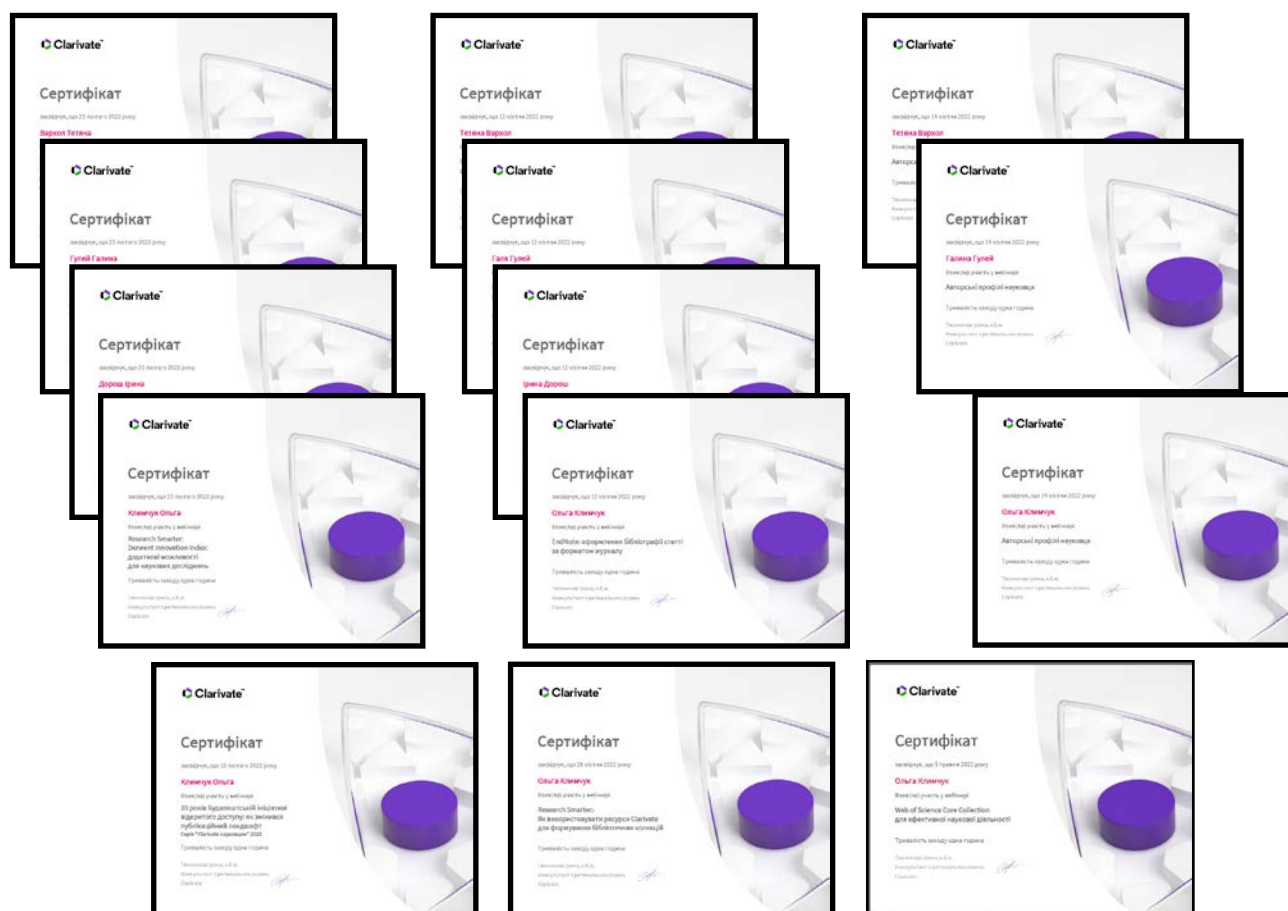
2. **Навчати – це покликання, творчість**: до 50-річного ювілею українських фольклористок, перекладачок, докторок філологічних наук, професорок кафедри теорії і методики української та світової літератури – Лановик Зоряни Богданівни та Лановик Мар'яни Богданівни: бібліогр. покажчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка; уклад.: У. І. Безпалько, Н. В. Галіцька; бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль: Вектор, 2022. – 89 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка). – URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/25944>.

Підвищення кваліфікації. Стажування

В науковій бібліотеці підвищення кваліфікації співробітників проводилося відповідно до Положення про підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, де система занять диференційована залежно від посади, освіти, бібліотечного стажу і базується на поєднанні індивідуального, групового та масового навчання.

Першочерговим завданням бібліотеки є організація навчання працівників роботі за новими інформаційними технологіями: вивчення нових носіїв і джерел інформації, освоєння процесів пошуку в мережі Інтернет, навичок організації інформаційного обслуговування користувачів.

Працівники відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки взяли участь у вебінарах, які організовувала компанія Clarivate (на платформі Webex). Так, завідувач відділу Вархол Т. М., завідувач сектору комп'ютерного забезпечення Гулей Г. та бібліотекарі I категорії Дорош І. і Климчук О. прослухали вебінари «Research Smarter: Derwent Innovation Index: додаткові можливості для наукових досліджень» (23.02.2022), «EndNote: оформлення бібліографії статті за форматом журналу» (12.04.2022), «Авторські профілі науковця» (14.04.2022). Окрім того Климчук О. прослухала вебінари «Research Smarter: «20 років Будапештській ініціативі відкритого доступу: як змінився публікаційний ландшафт» (10.02.2022), «Як використовувати ресурси Clarivate для формування бібліотечних колекцій» (28.04.2022), «Web of Science Core Collection для ефективної наукової діяльності» (5.05.2022).

26.01.2022 директор бібліотеки Чайка І. взяла участь у занятті Антишколи українських бібліотекарів «Від дослідження. Для дослідження. Про дослідження» «Інформаційна грамотність», а 10.02.2022 року у вебінарі «20 років Будапештській ініціативі відкритого доступу: як змінився публікаційний ландшафт (Серія «Clarivate науковцям» 2022).

2-3 червня 2022 р. Чайка І. взяла онлайн участь у міжнародній гібридній конференції Ossuru Library 2022, що відбулася в Бухаресті (Румунія). Конференція створює віртуальний простір для обміну прогресивним досвідом та підтримує найкращі ідеї як зробити бібліотеки більш залученими у своїх спільнотах. Конференція присвячена результатам втілення інноваційних ідей, що впроваджуються в бібліотеках Центральної, Східної Європи, Чорноморського, Кавказького та Каспійського регіонів.

Організовувались заняття з удосконалення фахового рівня працівників бібліотеки, які проводились відповідно до «Плану підвищення кваліфікації працівників бібліотеки на 2022 р.». Участь у заняттях брали всі співробітники, які були як слухачами, так і готували виступи на різні теми: *«Інформаційні ресурси бібліотек: Актуальність. Доступність. Потенціал»*, *«Форми консультування користувачів через веб-сайт Наукової бібліотеки»*, *«Бібліотека без кордонів: сучасні форми обслуговування»*, *«Формування інформаційної культури студентів»*, *«Методика створення презентацій»*.

Популяризація університетської освіти та науки, профорієнтаційні та просвітницькі проєкти

З врахуванням реалій війни робота бібліотеки значною мірою залежить від домінуючих у суспільстві базових цінностей. Ми чітко визначились з головними професійними та життєвим пріоритетами нашої Бібліотеки – захист інформаційного простору, інформаційна підтримка навчання та науки в Університеті. В умовах повномасштабної російської агресії ми згуртувалися для надання волонтерської, соціальної, психологічної та інформаційної підтримки тим, хто цього потребує. Університет гарантує надання якісних освітніх послуг, плануючи при потребі змішану форму навчання задля безпеки здобувачів освіти. А бібліотека гарантує інформаційну підтримку навчанню 24x7.

Працівники бібліотеки не лише широко висвітлюють і популяризують діяльність НБ у засобах масової інформації, на власному бібліотечному сайті, у соцмережах, але й здійснюють культурно-просвітницьку роботу засобами сучасних інформаційних технологій.

Просвітницькі заходи

У звітному році було проведено 4 перегляди, 14 оглядів літератури, 5 культурно-просвітницьких заходів. Організовано 34 виставки, де експонувалося 678 прим. книг та часописів. У просвітницьких заходах взяли участь 497 осіб.

Незмінними для популяризації університетської освіти та науки є книжкові виставки.

Тематика виставок, їх послідовність і добір літератури визначаються навчальними програмами, знаменними календарними датами тощо.

Цикл виставок **«Корифеї рідного слова»** та **«Визначні письменники світу»**:

- 2.02 **«Вічний як народ»** – 210 років від д/н Є. П. Гребінка (1812–1848), українського письменника, педагога, видавця.
- 17.02 **«Щасливець літературної долі»** – 210 років від д/н Чарльза Діккенса (1812–1870), англійського письменника.
- 01.09 **«Проти імперської брехні»** – 75 років від д/н В. В. Марченка (1947–1984), українського дисидента-правозахисника, літературознавця і перекладача.
- 14.11 **«Дзвінке слово поета»** – 110 років від д/н А. С. Малишка (1912–1970), українського поета, перекладача, літературного критика.

- 16.12 «Талант, не підвладний часу» – 130 років від д/н М. Г. Куліша (1892–1937), українського драматурга.
Виставки циклу **«Історія, традиції і звичаї українського народу»:**
- 27.04 «Студенти, діти, юнаки,
Що бій під Крутами зустріли,
І, як один, там полягли...
Чи ж ми їх подвиг зрозуміли?» – до Дня пам'яті героїв Крут
- 18.02 «Небесна Сотня не одна
Злетіла в сині Небеса.
– Вже досить – просимо в Творця.
Чекає мирних рук Земля» – до Дня пам'яті героїв Небесної Сотні.
- 13.10 «Ви без вагання першими піднялись
На захист найсвятішої Землі.
Аби щасливі діти в нас зростали
І мирний день всміхався у вікні» – до Дня захисника України та 80-ліття з часу створення УПА.
- 18.11 «В важких боях дається нам Свобода
Передається Гідність від батьків.
Нехай панує в домі нашим згода,
Щоб не втрачали дочок ми й синів» – до Дня Гідності і Свободи.
Виставки, присвячені **визначним діячам історії, науки та культури:**
- 10.01 «Великий реформатор» – 425 років від дня народження Петра Могили (1597–1947), українського політичного, церковного і освітнього діяча, митрополита Київського і Галицького.
- 19.01 «Символ волі народної» – 110 років від д/н Я. С. Стецька (1912–1986), українського політичного та державного діяча.
- 25.01 «Пастор слова» – 140 років від д/н І. І. Огієнка, Митрополита Іларіона (1882–1972), українського вченого, митрополита УАПЦ, політичного, громадського і церковного діяча, мовознавця.
- 23.08 «Відроджувач української історії» – 145 років від д/н О. С. Грушевського (1877–1942), дослідника історії України, літературознавця, етнографа, журналіста, брата Михайла Грушевського.
- 11.10 «Автор першої української Конституції» – 350 років від дня народження Пилипа Орлика (1672–1742), гетьмана України.
- 1.12 «Життя його належить історії» – 305 років від д/н Г. О. Кониського (1717–1795), українського філософа, письменника, проповідника, церковного і культурного діяча.
- 2.12 «Провидець Правди і Свободи» – 300 років від д/н Г. С. Сковороди (1722–1794), українського просвітителя-гуманіста, філософа, поета, музиканта, педагога.
- 23.12 «Провісник духовної свободи» – 85 років від д/н В. М. Чорновола (1937–1999), українського політика, публіциста, літературного критика, діяча руху опору.
Тематичні виставки циклу **«Люби і знай свій рідний край»:**
- 23.09 «Голос, що полонив увесь світ» – 150 років від д/н Соломії Крушельницької (1872–1952), видатної української співачки, педагога.
- 28.10 «Таке довге повернення» – 140 років від д/н М. Л. Бойчука (1882–1937), українського художника, маляра-монументаліста, лідера групи «бойчукістів».
- 9.11 «Нерозкрита грань великого таланту» – 150 років від д/н Богдана Лепкого (1872–1941), українського письменника, критика, перекладача, літературознавця.
- 5.12 «Її величність Кременеччина...» – до 795 р. від дня заснування м. Кременця.
Тематичні виставки **різної тематики:**
- 14.01 «Символ національної і державної величі» – 30 років тому (1992) Президія Верховної Ради України затвердила Державний гімн України.

18.02 «*Яке прекрасне рідне слово! Воно – не світ а всі світи*» – до Міжнародного дня рідної мови.

08.11 «*Минуще все, лиш слово не мине*» – до дня української писемності та мови.

У 2022 році розпочато віртуально-виставковий проєкт «*Життєвий шлях на освітянській ниві*» – для ювілярів ТНПУ ім. В. Гнатюка. Працівниками читальних залів разом з відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення готують вітальні листівки, презентації, відеоролики, інформаційні списки літератури та розміщують на сайті бібліотеки

У 2022 році 7 персональних онлайн-виставок організовано і у рубриці «Ювіляри університету»: **Штонь О. П.** – 60 років від д/н, доцент кафедри української мови та методики її навчання (4.01); **Ороновська Л. Д.** – 50 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва (13.01); **Серняк С. М.** – 60 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови (25.01); **Юрків М. М.** – 65 років від д/н, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти (26.01); **Водяний Б. О.** – 65 років від д/н, кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва (18.02); **Кондратюк Л. Р.** – 60 років від д/н, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук (04.04); **Кондратюк В. Л.** – 65 років д/н, кандидат технічних наук, доцент кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці (05.04); **Кравець В. П.** – 75 років від д/н, доктор педагогічних наук, дійсний член (академік) НАПН України, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти, радник ректора університету (06.04); **Лановик З. Б., Лановик М. Б.** – 50 років від д/н, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і методики української та світової літератури (11.04); **Грицак Л. Р.** – 50 років від д/н, кандидат біологічних наук, доцент кафедри геоекології та методики викладання екологічних дисциплін (29.04); **Вакуленко Л. О.** – 80 років від д/н кандидата медичних наук, доцента кафедри фізичної реабілітації і безпеки життєдіяльності (13.05); **Альтгайм Л. Б.** – 50 років від д/н, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України і туризму (20.05); **Конончук О. Б.** – 55 років від д/н, кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки та зоології (24.05); **Мамус Г. М.** – 60 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці (06.06); **Жирська Г. Я.** – 60 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін (20.06); **Головата Л. М.** – 60 років від д/н, доцент кафедри укр. мови та методики її навчання (20.06); **Коріненко П. С.** – 80 років від д/н, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук (12.07); **Струганець Л. В.** – 55 років від д/н, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови та методики її навчання (25.07); **Питуляк М. В.** – 65 років від д/н, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання (12.08); **Одинцова Г. С.** – 60 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти (19.08); **Кебало М. С.** – 50 років від д/н, кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземних мов (19.08); **Бойко М. М.** – 50 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти (26.08); **Орап М. О.** – 50 років від д/н, доктор наук, професор кафедри психології (26.08); **Янкович О. І.** – 60 років від д/н, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики почат. та дошкільної освіти (07.09).

Працівниками підготовлено і представлено на сайті бібліотеки 7 вітальних листівок для ювілярів: **Поперечна Г. А.** – 60 років від д/н, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук (19.09) <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-kult/yviljaru/4489-vitaiemo-z-iuvileiem-poperechnu-h-a>; **Дробик Н. М.** – 55 років від д/н, доктор біологічних наук, професор, декан хіміко-біологічного факультету (21.09), <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-kult/yviljaru/4491-vitaiemo-z-iuvileiem-drobyk-n-m>; **Мацюк В. М.** – 60 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання (27.09),

<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-yviljaru>; **Жаркова І. І.** – 50 років від д/н, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти (06.10), <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-yviljaru>; **Яцюк І. Я.** – 55 років від д/н, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови (07.10), <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-kult/yviljaru/4509-vitaiemo-z-iuvileiem-yatsiuka-i-ya>; **Поплавська Н. М.** – 65 років від д/н, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики (28.10), <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-yviljaru>; **Кізь О. Б.** – 50 років від д/н, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології (22.12), <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-kult/yviljaru/4564-vitaiemo-z-iuvileiem-kiz-o-b>.

Постійно діючі виставки:

- «На здобуття наукового ступеня».
- «Студенту-практиканту».
- «Сторінками нових книг».
- «Перлини нашої бібліотеки».

Упродовж 2022 року було проведено 4 **тематичні перегляди**:

- 17.02 «Провісник вільної України» – 130 років від д/н Йосипа Сліпого (1892–1984), єпископа Української Греко-Католицької Церкви, кардинала Римо-Католицької Церкви.
- 21.03 «Поезіє! Велика в Тобі сила,
Яка ворухить душу та серця!
Людина та, якій Ти любя, мила –
Ніколи не буде творити зла» – до Всесвітнього дня поезії.
- 30.09. «Фундатор сучасної педагогіки» – 430 років від д/н Я. А. Коменського (1592–1670), чеського педагога-гуманіста, письменника, громадського діяча, основоположника наукової педагогіки.
- 4.11. «Світ високого малярства» – 145 років від д/н О. Л. Кульчицької (1877–1967), українського графіка, маляра, народного художника УРСР – 1956, першої тернопільки-лауреата Шевченківської премії.

8 листопада 2022 р. у читальному залі філологічної літератури і видань іноземними мовами відбулася творча зустріч з доктором філологічних наук, професором кафедри української мови Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника та просто ерудованою людиною – **Володимиром Михайловичем Отином (Барчуком)**.

Організатори заходу: бібліотека та кафедра української мови та методики її навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка.

На зустріч з митцем прийшли студенти та викладачі факультету філології та журналістики, а також працівники бібліотеки. Володимир Михайлович ділився

із присутніми своїми думками та поглядами на літературу та сучасних письменників, історіями із свого життя, розповідав про свою поезію та про історію її написання. Цікавим було декламування поезії Володимира Отини зі збірки “Піднебесна вежа: вибрані вірші” студентами факультету філології та

журналістики. Цікаво також те, що Володимир Отин (Барчук) тексти окремих своїх поезій поклав на музику, і навіть є виконавцем кількох композицій!

Студенти, викладачі факультету філології та журналістики та працівники бібліотеки щиро вдячні автору за інтелектуальну атмосферу, котра панувала на зазначеному заході! (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/92-kult/arxiv/4545-tvorchazustrich-z-volodymyrom-otynom-barchukom-2022>)

Кожного року 14 лютого бібліотека відмічає *Міжнародний день дарування книг*, який започатковано у 2012 році американкою Еммі Бродмур. Цей день – надихає людей подарувати книги – бібліотеці, другу, членам родини. Вважається, що у цей день мають об'єднатися і ті, хто дарує книги, і ті, хто прищеплює любов до читання. Адже книга – один із найцінніших винаходів людства, вона сіє правду, добро, любов; вона дасть нам відповіді на всі запитання і гарну пораду; навчить жити, любити і працювати заради щастя народу, заради самих себе і своїх рідних (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/92-kult/arxiv/4296-book-22>).

Велику кількість видань цього року бібліотека отримала в дар від приватних осіб, зокрема від *Буяка Богдана Богдановича, Гінки Богдана Івановича, Мірошніченка Сергія, Петришин Людмили Йосипівни, Сербіна Олега Олеговича, Федорів Ірини Олегівни* та різних організацій (Велеснівський етнографічно-меморіальний музей Володимира Гнатюка; Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека; Володимир-Волинський Діанетичний Фонд; Видавничий дім "Академперіодика"; Кафедра теорії і методики української та світової літератури). Огляд подарованих видань представлено на сторінці сайту «Дарунки бібліотеці» (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/presents/2022>).

4-5 жовтня 2022 р. на платформі Zoom відбулася III Міжнародна науково-практична конференція «*Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки*» присвяченої 30-літтю утворення кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Працівники наукової бібліотеки Леся Красовська, Ольга Шанайда, Ганна Яржемська та Галина Гулей теж долучилися до конференції та підготували презентацію: «*Наукові здобутки викладачів кафедри географії України і туризму*» (бібліотека вітає кафедру географії України і туризму з 30-літтям заснування, 27 переглядів на каналі YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=xDV54ClCOOI>; інформація на сайті <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/92-kult/arxiv/4498-konferencija-2022>).

На факультеті педагогіки і психології відбулася наукова конференція, присвячена 300-річчю з дня народження Г. С. Сковороди. Організували конференцію кафедра педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти на чолі із доктором педагогічних наук, професором, завідувачкою цієї кафедри Янкович Олександрою Іванівною та науковою бібліотекою ТНПУ ім. В. Гнатюка. Із вітальним словом розпочав роботу конференції декан факультету педагогіки і психології, доктор педагогічних наук, професор Чайка Володимир Мирославович.

У роботі конференції взяли участь викладачі кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти, завідувачка науково-дослідної лабораторії шкільного підручника, доктор пед. наук, професор Кодлюк Ярослава Петрівна, провідний бібліотекар наукової бібліотеки Нагачевська Наталя Ярославівна, здобувачі першого (бакалаврського)

ступеня вищої освіти, куратори академічних груп. Бібліотека організувала виставку книг, присвячених творчості Г. С. Сковороди, а також його творів.

Духовно-філософський, історико-педагогічний, мистецький аспекти феномену сквородіани знайшли відображення у темах доповідей: *«Г. С. Сковорода – моральний авторитет і вчитель українського народу»* (д-р пед. наук, проф. Янкович О. І.), *«Історіографія вивчення спадщини Г. Сковороди»* (Нагачевська Н., 34 перегляди на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=Q5jEJz4Kyog&t=2s>, *«Григорій Сковорода. Буквар миру»* (д-р пед. наук, проф., завідувач науково-дослідної лабораторії шкільного підручника Кодлюк Я. П.), *«Народна педагогіка як джерело педагогічних ідей Григорія Сковороди»* (здобувач Мархивка Катерина), *«Філософські погляди Г. С. Сковороди»* (здобувач Мельничук Христина), *«Харківські байки Г. С. Сковороди у контексті формування життєвої мудрості»* (здобувач Романюк Юлія), *«Музично-педагогічна діяльність та погляди Григорія Сковороди»* (здобувач Руда Анастасія).

Головною настановою, дороговказом беремо у життя слова Г. С. Сковороди плекати бажання «творити світ, і надавати цій машині руху».

1 грудня в читальному залі суспільної літератури відбувся філософсько-мистецький вечір, присвячений 300-літтю з дня народження видатного українського філософа Г. С. Сковороди *«Слідами невловимого птаха»*. Кафедра філософії та суспільних наук спільно зі студентами освітньої програми «Аналітика суспільних процесів», при сприянні наукової бібліотеки ТНПУ провели філософсько-мистецький вечір, присвячений 300-літтю з дня народження видатного українського філософа Г. С. Сковороди *«Слідами невловимого птаха»*. Учасники

свята мали нагоду глибше познайомитися з особливостями життя та філософської творчості Г. С. Сковороди, історіографією дослідження його спадщини, отримати задоволення від підготовлених студентами концертних номерів.

На святі лунали покладені на музику вірші Г. С. Сковороди *«Всякому місту звичай і права»*, *«Сад божественних пісень»*, найбільш популярні байки, поетичні твори та оригінальні вислови мислителя. Під час вікторини студенти мали змогу перевірити знання доробку філософа, а також пофантазувати про участь Г. С. Сковороди в сучасних українських реаліях.

7 грудня 2022 р. у читальному залі філологічної літератури і видань іноземними мовами відбулася творча зустріч з дослідницею творчості Ольги Кобилянської *Марією Крупною* з нагоди перевидання роману письменниці *«Апостол черні»*. Модератор зустрічі: доцент Ольга Петришина. На зустріч з дослідницею прийшли викладачі та студенти факультету філології та журналістики, факультету мистецтв, о. Микола Медюх та працівники наукової бібліотеки.

Зустріч з дослідницею розпочалася з вітального слова доцента Ольги Петришиної, яка привітала гостю і відзначила її вагомий внесок у дослідженні творчості Ольги Кобилянської. Зустріч пройшла в теплій атмосфері. Дві години спілкування з Марією Петрівною пролетіли непомітно.

Дякуємо за цікаву та натхненну розмову!

Соціальний проєкт

З 2019 року на території бібліотеки функціонує розважально-ігрова кімната «Дитяча мрія» (для дітей віком від 3 до 11 років). Цей проєкт, розроблений працівниками бібліотеки (Лохвицьким О. В. і Карепінь О. О.), є переможцем конкурсу соціально-інноваційних проєктів, який проводився в університеті 16-19 грудня 2018 р. за сприяння Британської ради.

Міжнародна співпраця

Бібліотека співпрацює з бібліотекою США Linda Hall Library, яка запропонувала доступ науковцям та здобувачам вищої освіти університету до своїх колекцій: «Історія науки» (природничі, технологічні та інженерні дисципліни з середини 15 ст. до сьогодення) та «Загальна колекція» (астрономія, фізика, астрофізика, математика, науки про життя, всі форми інженерії та технології).

Матеріально-технічна база бібліотеки

Важливою складовою комфортності бібліотечного середовища, що забезпечує зустріч користувача бібліотеки з предметом його інформаційних потреб, є організація матеріально-технічної бази бібліотеки. Матеріально-технічна база бібліотеки – це приміщення, меблі, засоби зв'язку (телекомунікації), відеотехніка, копіювально-розмножувальна і комп'ютерна техніка, видаткові матеріали тощо.

Для читачів працюють читальні зали: загальний зал, зал суспільної літератури, зал філологічної літератури і видань іноземними мовами, дисертаційний читальний зал, зал рідкісних і цінних видань. Організація бібліотечного простору читальних залів забезпечує можливість контролю за розміщеними в них фондами і спостереження за користувачами з

робочого місця бібліотекаря.

Територія читальних залів все більше використовується для організації культурно-дозвілєвих заходів та акцій. З 2020 р. функціонує освітній хаб (90 місць) – презентаційно-тренінгово-виставково-розважально-навчальний центр з комфортними умовами та необхідними технічними ресурсами для реалізації проєктів прогресивних, креативних експериментаторів та імплементації освітніх змін.

У читальному залі філологічної літератури і видань іноземними мовами є куточок релаксації з комфортною зоною відпочинку.

Кількість комп'ютерів	41
у т.ч. к-ть серверів	2
Кількість автоматизованих робочих місць (АРМ)	39
у т.ч. АРМ для співробітників	30
АРМ для користувачів	9
К-сть комп'ютерів з доступом до Інтернету	41
у т.ч. для користувачів	9
К-сть копіювально-розмножувальної техніки (КРТ), всього	12
у т.ч. сканерів	1 планшетний, 8 штрихкоду
у т.ч. принтерів	1 лазерний, 1 штрихкоду
БФП (багатофункціональні пристрої)	1
Проектор	1
Телевізор	1

Нове у роботі бібліотеки

Бібліотека упроваджує сучасні технології і розвиває інформаційні ресурси, розширює номенклатуру бібліотечно-інформаційних послуг, удосконалює форми і методи бібліотечної роботи. Реалізуючи концепцію відкритого доступу до результатів наукових досліджень, розвиває інституційний репозитарій, електронну базу корисних посилань на інформаційні інтернет-ресурси інших бібліотек, видавництв, освітні портали тощо; сприяє представленню публікацій науковців університету для індексування в міжнародних реферативних базах та пошукових системах (Scopus, GoogleScholar та ін.), активно розвиває веббібліографію (вид бібліографічної діяльності, що забезпечує облік та впорядкування різноманітних за змістом і видами електронних ресурсів інтернету для полегшення інформаційно-пошукової діяльності користувачів).

Велика увага приділяється розвитку публікаційно-видавничої та е-архівної діяльності, посиленню мас-медійної концепції в роботі бібліотеки, відбувається активне наповнення відео-контентом YouTube-каналу бібліотеки (<https://www.youtube.com/channel/UC9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA>).

Працівники бібліотеки продовжують роботу над проєктом бібліотеки «Гнатюкіана в цифровому просторі» (https://tnpu.edu.ua/news/5854/?sphrase_id=30123), беруть активну участь у новому проєкті УБА «Архівування документів про війну Росії проти України» (48 учасників).

Формування бібліотекою університету фонду електронних ресурсів, оснащення комп'ютерами і ноутбуками, безкоштовний доступ до Інтернету, наявність програмного забезпечення для автоматизації бібліотечних процесів та ведення електронного каталогу, сприяють наданню якісних інформаційних послуг в умовах воєнного стану і змішаної форми навчання студентів.

Директор бібліотеки
канд. пед. наук

Ірина Чайка